

**Virkistyskäytön arvottaminen,
erityisesti kalastus- ja
metsästysharrastukset, ympäristön
laatu**

Eija Pouta

Tarjolla tänään...

- Miksi virkistyskäyttöä tulee arvottaa?
 - Mistä virkistyskäytön arvo muodostuu?
 - Kuinka ympäristön laatu vaikuttaa virkistyskäytön arvoon?
 - Mitä virkistyskäytön arvosta tiedetään?
-

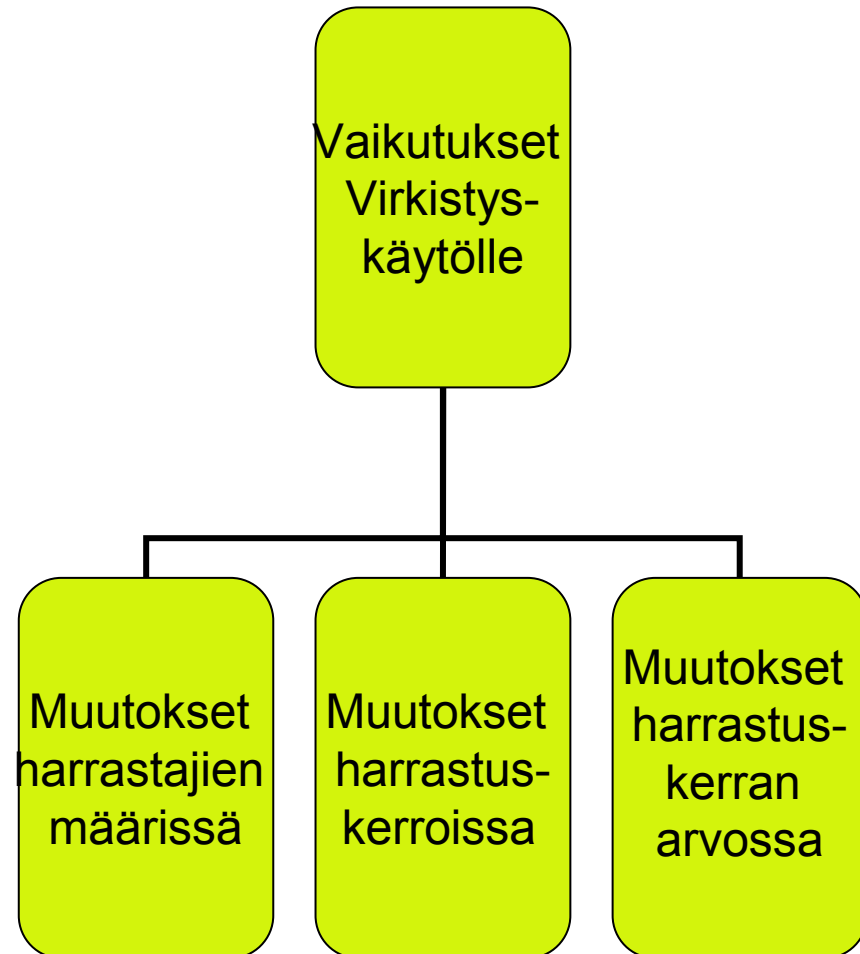
Taloustieteen näkökulma virkistyskäyttöön vaikuttavan politiikan, hankkeen tai käytännön arviointiin

- tuotetaan vertailukelpoista tietoa hyödyistä ja kustannuksista
 - kustannus-hyöty –analyysi
 - haitat ja hyödyt virkistyskäytölle mukana analyysissä
 - ei kuitenkaan tarjota päätöksentekosääntöä
-

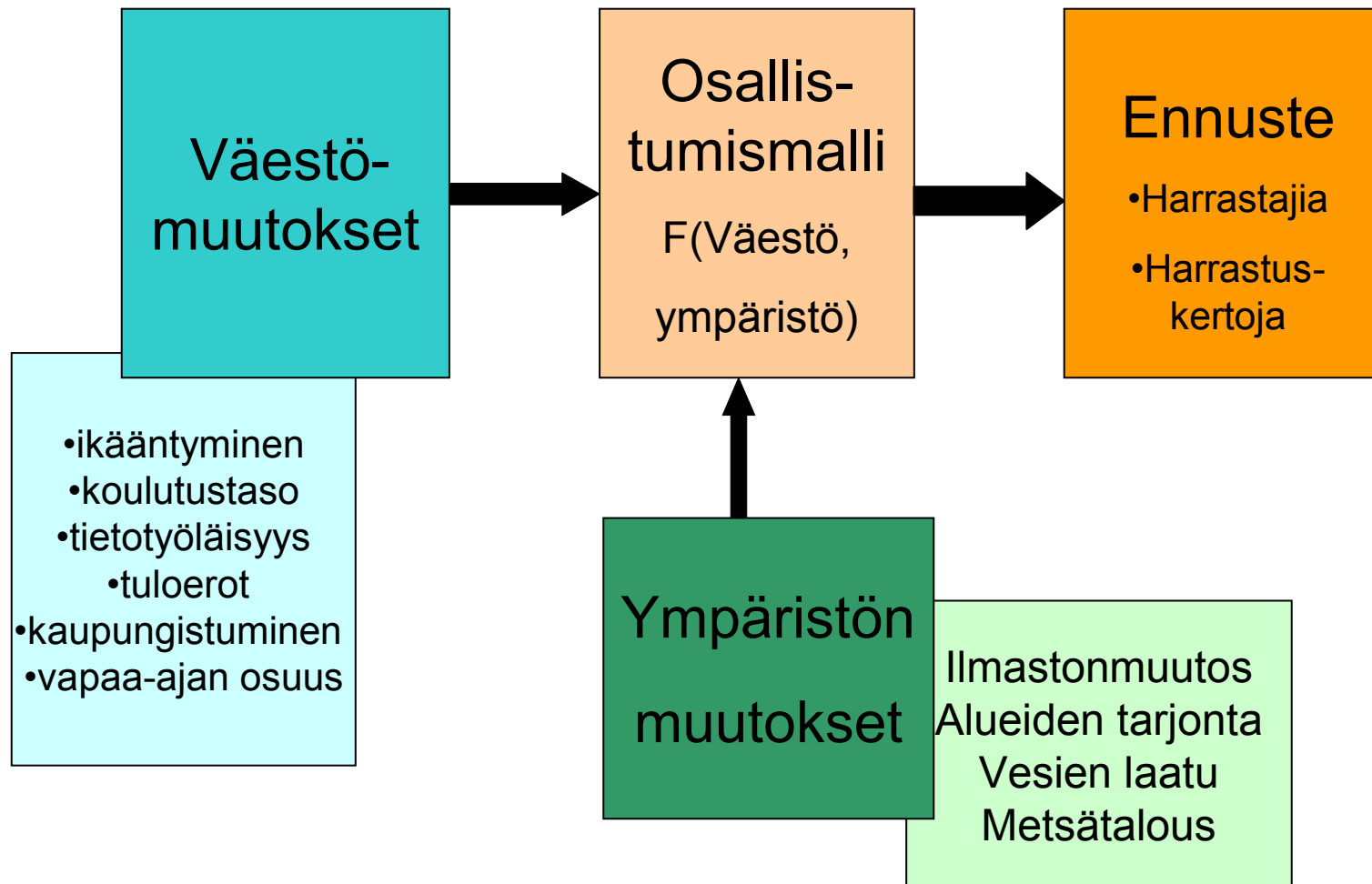
Kuinka arvottaminen etenee

- ***Kuinka hanke vaikuttaa virkistyskäyttöön:***
 - Harrastajien määrä
 - Harrastuskerrat

 - Paikalliset aineistot, kävijätutkimukset
 - Valtakunnalliset aineistot (esim. LVVI, luonnon virkistyskäytön valtakunnallinen inventointi)
- ***Arvottamistutkimus:***
 - Mikä on yhden harrastuskerran arvo
 - Eri väestöryhmät
 - Kuinka ympäristön laatu vaikuttaa harrastuskerran arvoon

Mallipohjaiset ennusteet hyödyntävät tietoa yhteiskunnan ja ympäristön muutoksista

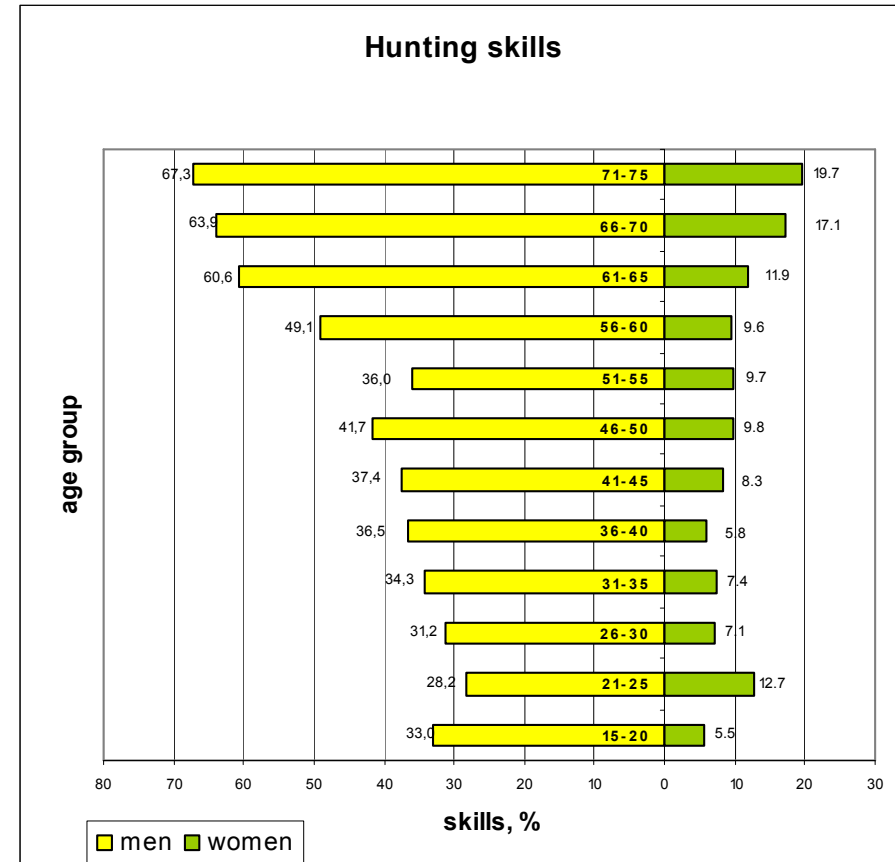

	Mallipohjaiset ennusteet	Trendit	Asiantuntija arvio (Saastamoinen ym.)
Kävely			-
Pyöräily			
Juoksu			-
Retkeily, vaellus			
Metsästys		-	
Kalastus			
Marjastus			
Uinti luonnovesissä			
Veneily			
Maastohiihto			
Laskettelu		-	

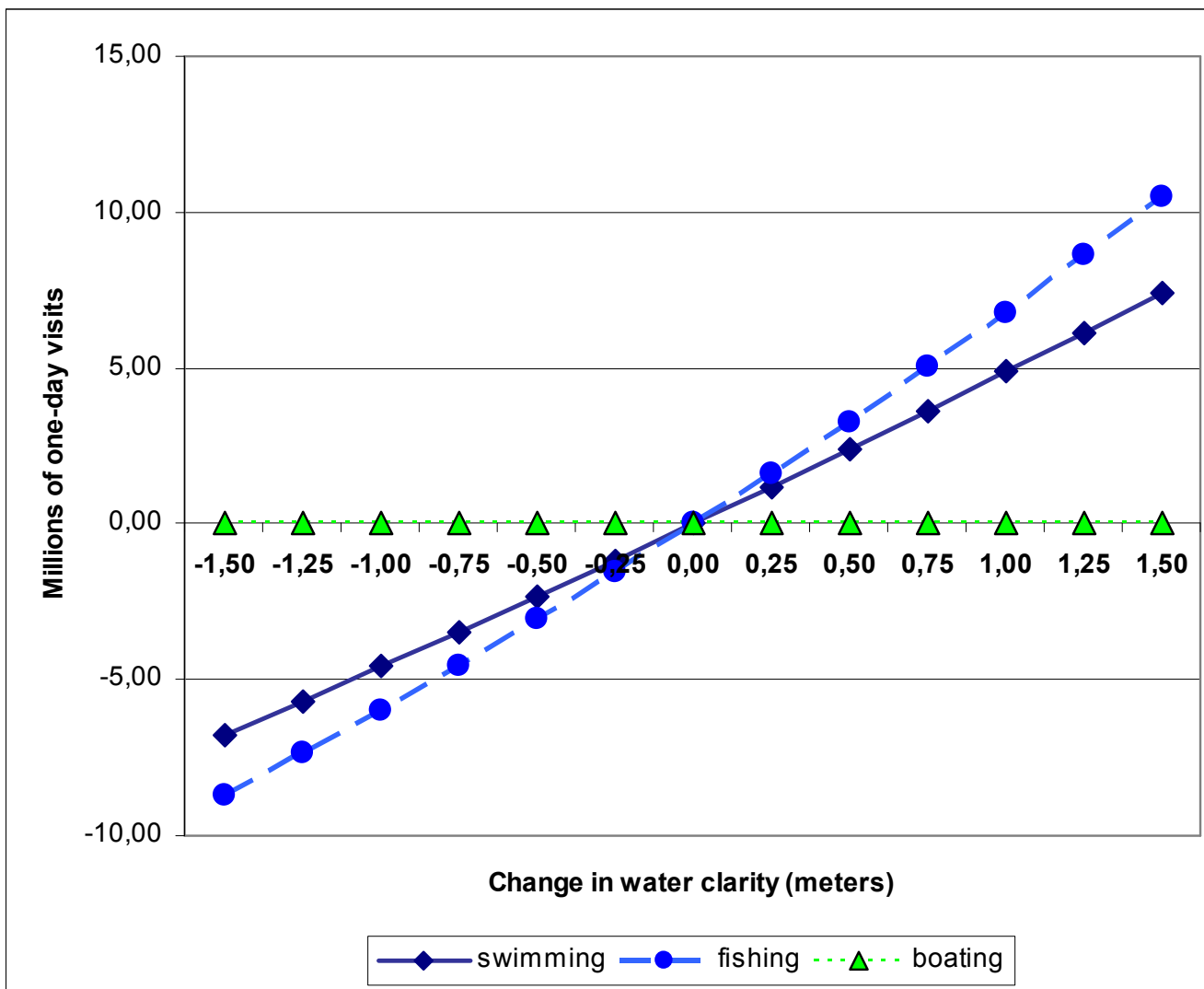
Värikoodit: **Vakaa**, **Laskussa**, **Nousussa**

Metsästyksen tulevaisuus

- Harrastajia 8 % väestöstä
- Uudellamaalla 3 %
- Harrastajia maaseudulla asuvat keski-ikäiset miehet
- Ennusteet stabiileja
- Kohortti vaikutus

Kalastus ja vesien laatu

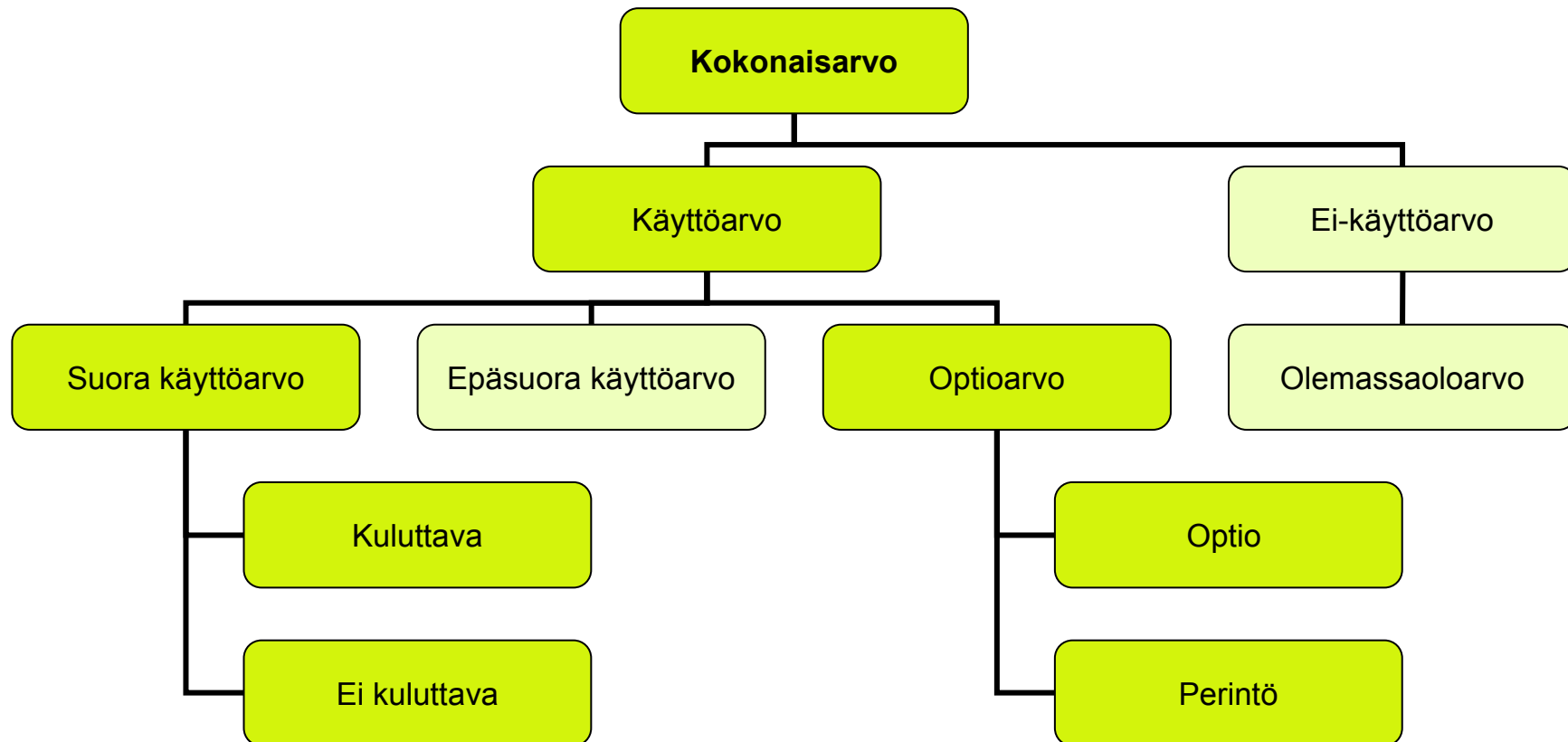
Harrastajat eriytyvät, esim. kalastajat

	Satunnaiset	Aktiiviset erikoistuneet	Aktiiviset monitoimiset
<i>Kalastuslajit</i>	Onginta	Eryteisesti viehekalastus	Useita kalastustapoja
<i>Muut ulkoilumuodot</i>	kohtuullinen valikoima harrastuksia	vähemmän muita harrastuksia	laaja kirjo harrastuksia
<i>Ika (ka)</i>	40	44	40
<i>Sukupuoli (mies %)</i>	53	83	71
<i>Asuu maaseudulla, %</i>	25	35	28
<i>Työelämässä, %</i>	62	53	64
<i>Tulot, (% yli keskiarvon)</i>	52	42	55
<i>Kesämökkeilijä, %</i>	48	55	59

Virkistyskäyttö hyödykkeenä

Hyödyketyyppi	Ominaisuudet	Hyödyke esimerkkejä
<i>Puhtaat yksityishyödykkeet</i>	<ul style="list-style-type: none"> * normaalit markkinat * poissuljettavuus * yksityiset omistusoikeudet 	
<i>Kvasiyksityis-hyödykkeet/julkiset palvelut</i>	<ul style="list-style-type: none"> * ei vaihdeta markkinoilla * ei poissuljettavuutta, mutta ruuhkautuminen * yksityiset omistusoikeudet 	<ul style="list-style-type: none"> * Puhdas käyttövesi * Virkistyskäyttö
<i>Puhtaat julkishyödykkeet</i>	<ul style="list-style-type: none"> * ei vaihdeta markkinoilla * ei poissuljettavuutta * kollektiiviset omistusoikeudet 	<ul style="list-style-type: none"> * Maisema * Biodiversiteetti

Ympäristöhyödykkeen arvon osat ja virkistysarvo

Taloustieteen menetelmiä maiseman arvottamiseen

	<i>Suorat</i>	<i>Epäsuorat</i>
<i>Havaittu (markkina-) käyttäytyminen</i>	Kansanäänestys	(Kustannuspohjaiset menetelmät) Matkakustannus- menetelmä Hedonisten hintojen menetelmä
<i>Käyttäytyminen rakennetuilla markkinoilla</i>	Ehdollisen arvottamisen menetelmä (CV) Valintakoemenetelmä (CE)	Ehdollinen käyttäytyminen

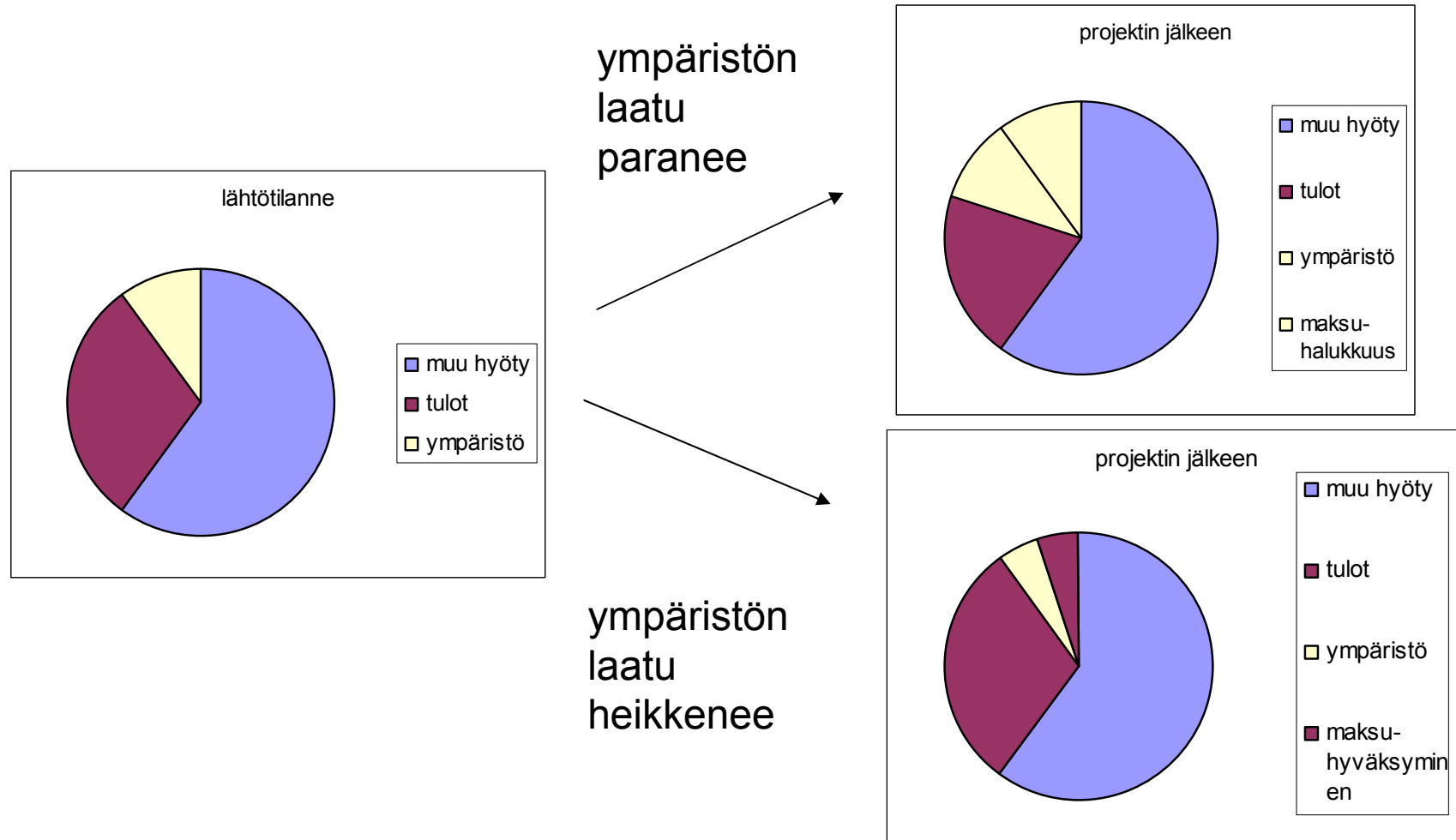
Menetelmien soveltuvuus

Menetelmä	Lähestymistapa	Soveltuvuus- alue	Tieto- vaatimukset ja rajoitukset
<i>Paljastettuihin preferensseihin pohjaavat menetelmät</i>			
<i>Matkakustannusmenetelmä -perinteinen -alueiden valinta</i>	rakennetaan kysyntäkäyrä matkakustannuksista ja käyntikerroista	virikistysyödyt	Kyselytutkimus kävijöille, tilastollinen mallinnus
<i>Hedonisten hintojen menetelmä</i>	päätellään toisen tuotteen toteutuneista hinnoista ympäristö- hyödykkeen arvo	virikistys, maisema, ympäristön laatu	Vaatii laajan aineiston toteutuneista kaupoista, vaihtelua ympäristön ominaisuuksissa, tilastollinen mallinnus

Menetelmien soveltuvuus

Menetelmä	Lähestymistapa	Soveltuvuus- alue	Tietovaatimukset ja rajoitukset
<i>Ilmaistuihin preferensseihin pohjaavat menetelmät</i>			
<i>Ehdollinen arvottaminen (contingent valuation)</i>	Kysytään suoraan kansalaisen halukkuutta hyväksyä ympäristönlaadun parantamisen aiheuttamia henkilökohtaisia kustannuksia	Kaikki ekosysteemi-palvelut	Kyselytutkimus kansalaisille, tilastollinen mallinnus
<i>Valintakoemenetelmä (choice experiment)</i>	Pyydetään kansalaisia valitsemaan erilaisten ympäristönlaatua parantavien hankkeiden välillä	Kaikki ekosysteemi-palvelut	Kyselytutkimus kansalaisille, haastavampi tilastollinen mallinnus

Vaakakupissa tulot ja ympäristö

Menetelmien soveltuvuus

Menetelmä	Lähestymistapa	Soveltuvuusalue	Tietovaatimukset ja rajoitukset
<i>Hyötyjen siirto (benefit transfer)</i>	Käytetään aiempien arvottamis- tutkimusten tuloksia	Kaikki ekosysteemi- palvelut, jos aiempia tuloksia on saatavilla saman tyylisistä kohteista	Sopivia tutkimuksia harvoin saatavilla, epäluotettavat tulokset

Kalakantojen arvo

Tutkimus	Kohde	Menetelmä	Tuloksia
Whitehead ym. 2000	Kalasaalis	Matkakustannus- menetelmä	34 € /kotital /kausi
Olsson 2004	Turskakannat	Ehdollinen arvottaminen	39-44 € /henkilö/ vuosi
Oikio 2005	Kosken kunnostus	”Ehdollinen arvottaminen”	kalastuslupa > 20 €
Arlinghaus 2004	Kalakannat	Ehdollinen arvottaminen	22-141 € /henkilö/ vuosi
Eggert & Olson 2004	Turskasaalis	Valintakoe	147 € /henkilö/ vuosi
Toivonen ym. 2004	Kalakantojen kasvu	Ehdollinen arvottaminen	63-171 € /kalastaja/ vuosi
Parkkila 2005	Simojoen kalasaaliin kaksinkertaistuminen	Ehdollinen arvottaminen	50-56 € /kalastaja/kausi

Ulkoilukerran arvo

- Ovaskainen, Mikkola, Pouta 2001:
 - 10-15 € / käynti
 - Huhtala 2004: Virkistyspalvelut valtion alueilla:
 - 8-19 € /vuosi
 - Pouta & Ovaskainen 2006, ulkoilu:
 - 20-22 € päiväkäynti
 - 51-57 € luontomatka
 - Vesterinen ym. 2008, vesien virkistyskäyttö
 - 6-19 €
 - Huhtala & Pouta 2008, kansallispuisto-/valtionretkeilyaluekäynti
 - 30-47 €
-

Metsästysmahdollisuuksien arvo

- Muutamia kotimaisia arvottamistutkimuksia
 - Ovaskainen ym. 1992 metsäkanalinnut:
 - Ehdollinen arvottaminen
 - Metsästyksen arvo: 0-100 €/ vuodessa riippuen lintukannasta
 - Horne & Petäjistö 2003 hirvikanta:
 - Valintakoe
 - Hirvikannan vähentämisen arvo: (154 €)
-

Hyötyjen ja haittojen jakaumalla väliä

- Kenen virkistyskäyttö lisääntyy tai vähenee
 - asukkaat, vapaa-ajanasukkaat, ulkoilijat, matkailijat
 - nuoret / vanhat, rikkaat /köyhät , enemmän / vähemmän koulutetut, kaupunkilaiset/ maaseudun asukkaat
 - Myös hyötyestimaatit erilaiset eri väestöryhmissä
 - Hyötyjen jakauma väestöryhmien kesken on päätöksenteon kannalta keskeistä tietoa
-

Lopuksi

- Vaikutukset käytön määrään olennaisia
 - Taloustieteellinen arvottamistutkimus voi tuottaa tietoa
 - virkistyskäytön arvosta
 - arvoon vaikuttavista tekijöistä
 - hyötyjen jakautumisesta
 - Virkistyskäyttö voidaan ottaa mukaan hankkeiden, käytäntöjen ja politiikan arviointiin
-

